



***Negative barndomserfaringer
og psykologisk sårbarhet
for voldelig ekstremisme***

***Anders Lundesgaard
RVTS- Nord
Tromsø 06.11.18***

Voldelig ekstremisme

- Tilslutning til grupperinger som er villige til å bruke vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål.
- Fokus i dette innlegget:

Ekstreme islamister, fremmedkrigere fra Europa

Voldelige høyreekstremister fra USA
(«White supremacists»)

- **Voldelig ekstremisme:
En giftig blanding av ulike ingredienser**
- Gruppetilhørighet
- Ideologi
- Sosial støtte (også digitalt)
- Individuell sårbarhet
- Vårt fokus:
psykologisk sårbarhet som følge av negative barndomsbelastninger og utviklingstraumer

Anne Speckhard, som har intervjuet ca. 400 voldelige ekstremister i fengsel, identifiserer følgende psykologiske motiver eller sårbarhetsfaktorer:

I konfliktområder

- Traumatiske erfaringer og reaksjoner
- Hevnmotiv
- Knuste fremtidsdrømmer
- Et ønske om å påføre fienden sin egen smerte
- Å uttrykke sitt raseri
- Fra avmakt til å føle seg mektig

- Voldsforherligelse i konfliktområder:
- Frigjøringskamp eller voldelig ekstremisme?



Utenfor konfliktområder

- Sekundær traumatisering
- Diskriminering, fremmedgjøring, ledighet
- Ønske om tilhørighet og mening
- Skam, skyldfølelse, søken etter renhet
- Identitet og kjønnsideal
- Flukt fra depresjon
(dødslengsel, martyrdom og utopier)

- **En belgisk fremmedkriger**

(Speckhard, 2017)

- Alkoholisert mor
- Familievold
- Rusmisbruk
- Omvendt til Islam
- Medlem av *Shariah4Belgium*
- Tilbake fra Syria etter får uker
- Straffeforfulgt og løslatt på prøve
- Ekstreme holdninger:
Støtter Paris-angrep
Ønsker islamsk stat i Europa



Voldelige ideologiske grupperinger tilbyr «psykologisk førstehjelp» for sårbare individer

(Speckhard, 2017)

Mening og ære

Anerkjennelse og tilhørighet

En vei ut av isolasjon

En vei ut av depresjon

Kan oppleve en euforisk tilstand

Kontroll over eget liv (og egen død)

- **Negative barndomserfaringer som forløpere for psykologisk sårbarhet for voldelig ekstremisme**

- **Historien om en norsk fremmedkriger i Syria**

- **Barndommen**

Født under den første krigen i Tsjetsjenia

- Mor er i sorg under graviditet og barseltid, egen far drept i ulykke
- Barnet oppkalt etter et søskenbarn, som ble drept i krigen
- Opplevde krigshandlinger og flukt i 3-4 års alderen
- Adskilt fra mor og søsken i ca. 2 år

- Far traumatisert og deprimert
- Mor bekymret og engstelig
- Barnet vokser opp med historier om avmakt overfor grusomheter utrettet mot eget folk
- Et engstelig barn: utsatt for systematisk mobbing i skolen
- Årevis på asylmottak: dårlige levekår og usikker fremtid for familien
- Foreldre og barn internert på ventemottak i påvente av uttransportering

- **Sen ungdomstid/ung voksen alder:**
- Endring av holdninger og atferd
- Slutter seg til radikal islamisme
- Rekruttert på lokal moske
- Reiste til Syria uten forvarsel sammen med en jevnaldrende nabo
- Tar jevnlig kontakt med mor fra Syria:

«Jeg har funnet roen og opplever at andre respekterer meg.»

Flere norske kasus (*Arntsen, 2016*)

Abo:

4 år: knyttet til farmor som ble drept.

7 år : Vitne til mange drepte i flyangrep.

flere år på flukt /et liv i kaos.

10 år: ankomst til Norge.

Visste lenge ikke om far var død .

Opplever utenforskap.

Fascinert av konspirasjonsteorier.

Kampsport.

Adam: Abos bror

- **Samiullah:**
- Far rusmisbruker, kriminalitet, dømt for drap voldelig extremist.
- Vold mellom foreldre.
- Flytter tilbake til Pakistan etter fengsling av far.
- Atferdsvansker / kampsport.

- **Torleif:**

- Mor fra Filippinene, er sosialt isolert
- Norsk far, er alkoholisert og voldelig
- Mor på krisesenter
- Far dør tidlig
- Stefar dør i 8 års alder
- Voksenrolle i familien.
- Urolig gutt, skoleskulk, ustabil psykisk, aggressiv.
- Ungdomstid: rus- langervirksomhet-anabole steroider- «gangster»identitet-konspirasjonseorier.
- Konverterer til islam. 5 bønner om dagen
Opplever psykisk opptur, slutter med kriminalitet

Hva er negative barndomserfaringer ?

- Utsatt for fysisk og psykisk vold
- Utsatt for seksuelle overgrep
- Vitne til vold
- Utsatt for omsorgssvikt,
- Fysisk og/eller psykologisk neglekt
- Foreldre med psykiske vansker eller rusproblemer
- Foreldre i fengsel
- Mister foreldre under oppvekst

men også

- Mobbing, utstøting, diskriminering,
- Krig, forfølgelse, flukt, eksil, ...

Summen av negative barndomserfaringer påvirker hele livsløpet i negativ retning

Jo flere tidlige belastninger, desto større risiko for:

Fysiske og psykiske helseproblemer

(Anda og Felliti, 2006)

Atferdsproblemer, kriminalitet, rusmisbruk.

(Finkelhor, 2007)

Voldelig ekstremisme kan legges til på listen av senskader etter negative barndomserfaringer

(Simi, 2016)

Negative barndomserfaringer/utviklingstraumer

Utviklingstraumer er summen av stressbelastninger, som i omfang, frekvens og varighet, overgår barnets mestringsevne og skader barnets psykologiske utvikling

Barnet er utrygt over tid og mental kapasitet går med til å være i beredskap

Fravær av sensitiv omsorg øker risiko

God omsorg fra noen voksne virker beskyttende

Summen av negative belastninger : utviklingstraumer



Svikt i mentalisering (en psykologisk mangelstilstand)



mangler innsikt i egne følelsesmessige reaksjoner og mangler empati for eller overidentifiserer seg med andre



- Rigid, polarisert, svart-hvitt tenkning uten nyanser: enten offer eller overgriper, venn eller fiende, god eller ond
- En kompleks sosial virkelighet reduseres til et ekstremt og voldsforherligende tankesett

Senfølger av utviklingstraumer

- **Uregulerte følelser :**
- Angst, depresjon, aggresjon, impulsivitet,
- **Sosiale vansker:**
- Mindreverd, usikkerhet, avmakt og isolasjon
- **Endringer i tankemønstre:**
- Rigid svart/hvit enten eller tenking.
- God- ond
- Fiende – venn
- Troende -vantro
- Offer –overgriper.
- **Endringer i identitet.**
- Splittet /usikker identitet.
- Svekket maskulin identitet og seksuell frustrasjon.
- Å identifisere seg med ofre (eller overgripere)
- Å identifiserre seg med sterke mannsideal



Voldelige høyreekstremer i USA:

«I møte med fienden»

(Deeyah Khan 2018)

Narratives of Childhood Adversity and Adolescent Misconduct as Precursors to Violent Extremism: A Life-Course Criminological Approach

Pete Simi¹, Karyn Sporer¹, and Bryan F. Bubolz²

Abstract

Objective: We examined how nonideological factors such as childhood risk

Journal of Research in Crime and
Delinquency

2016, Vol. 53(4) 536-563

© The Author(s) 2016

Reprints and permission:

sagepub.com/journalsPermissions.nav

DOI: 10.1177/0022427815627312

jrc.sagepub.com



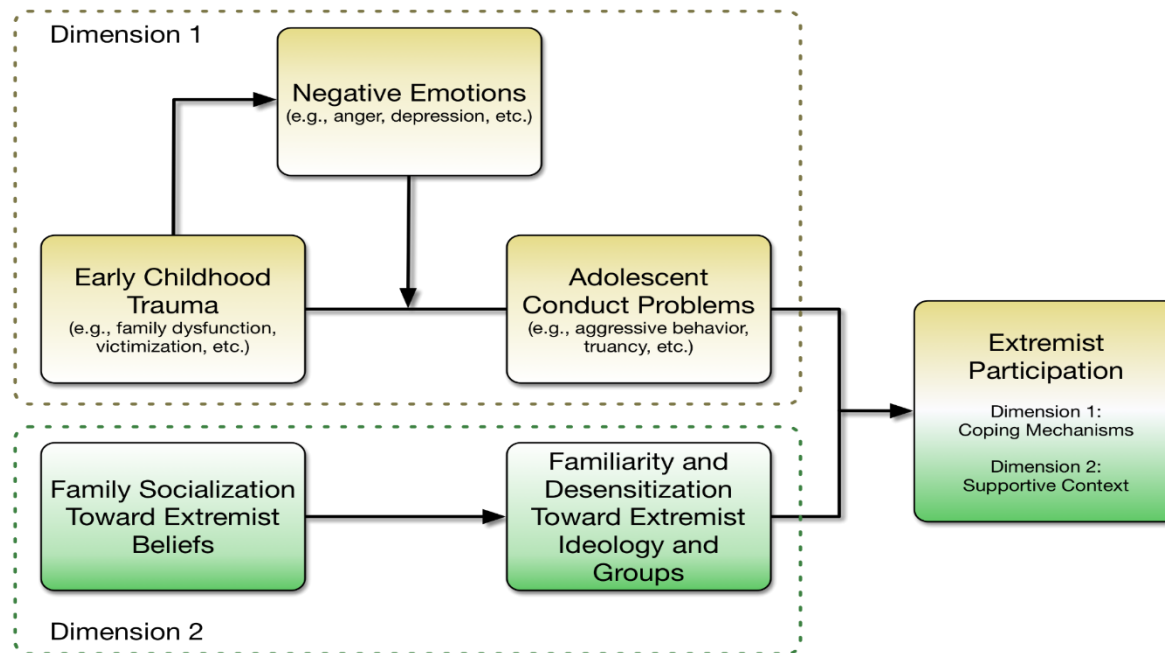
Belastninger i barndommen og atferdsproblemer i ungdommen som forløpere for voldelig ekstremisme: et kriminologisk livsløpsperspektiv. *(Simi, 2016)*

Intervjuer med 44 «former white supremacists» med voldelig bakgrunn

- Overrepresentasjon av psykososiale problemer i barndom, atferdsproblemer i ungdomstid, psykiske helseproblemer og voldsatferd
- Mange likheter med andre former for voldelig kriminalitet, f. eks. gjengkriminalitet

“As the person experiences cascading effects where negative experiences spiral together over time, the individual becomes increasingly susceptible to the pull of various types of criminally oriented groups including violent extremism.” (Simi et al., 2016)

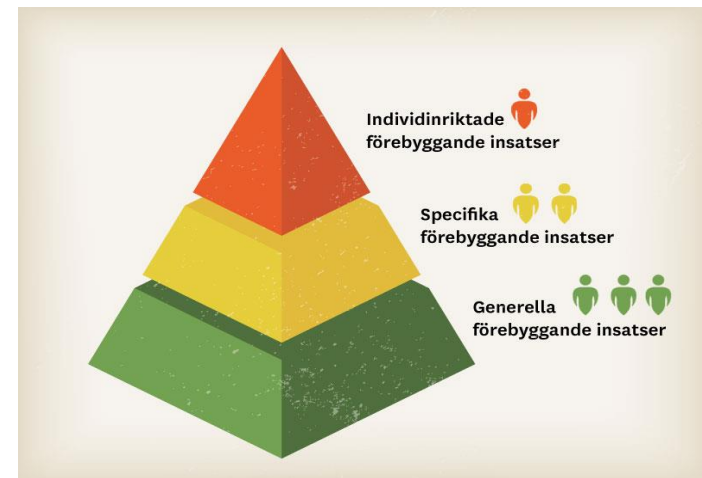
- **En modell for negative barndomserfaringer og psykologisk sårbarhet som forløpere for voldelig ekstremisme:** *(Simi 2017)*



Forebygging av voldelig ekstremisme :

Psykososialt arbeid med barn og ungdom i risiko som sikter mot at de ikke skader seg selv og andre (som atferdsvansker, kriminell atferd eller rus)

- Rød sone** : tiltak rettet mot individer med høy risiko for VE
- Gul sone** : tiltak mot grupper og miljøer
- Grønn sone** : tidlig forebygging:



En bred samfunnsmessig innsats rettet mot ungdom i risiko

Kontekstforståelse

Traumesensitivitet

Inkludering og empowerment

Varige relasjoner

Utvikling av dialogferdigheter

• **Barnevern**

• **Familievern**

• **Psykisk helsevern** (for barn og foreldre)

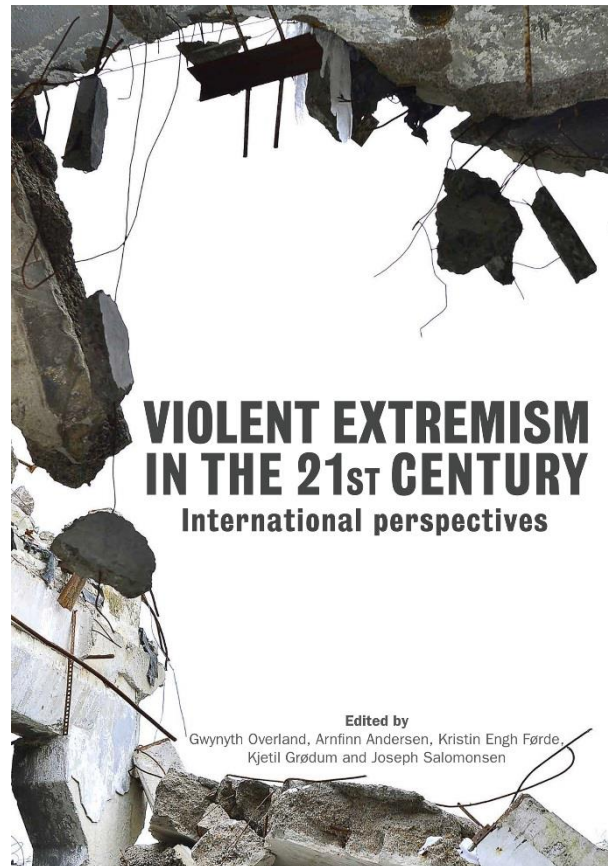
• **Skole**

• **Lokalsamfunn**

From Childhood Trauma to Violent Extremism Implications for Prevention

Anders Lundesgaard Kai Krogh

Cambridge publ. 2018



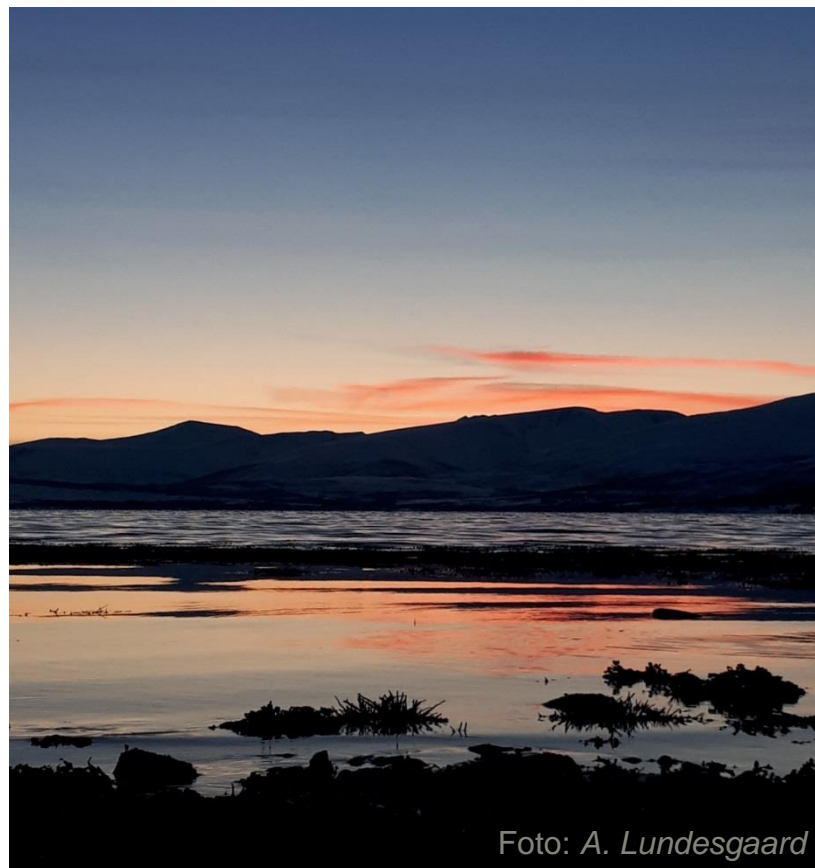


Foto: A. Lundesgaard

Takk for oppmerksomheten !

litteraturliste

- Anda, R. F., Felitti, V. J., Bremner, J. D., Walker, J. D., Whitfield, C. H., Perry, B. D., ... & Giles, W. H. (2006). The enduring effects of abuse and related adverse experiences in childhood. *European archives of psychiatry and clinical neuroscience*, 256, 174-186.
- Arntsen, E.O.,(2016) *Fremmedkrigere, fra en norsk småby til den islamske staten*. Kagge forlag. Oslo Norway
- Bertelsen, P. (2016). Violent Radicalization and Extremism. A review of Risk Factors and a theoretical Model of Radicalization. I: Hansen Lund, J. (ed.): *Tværfagligt samarbejde om udsathed blandt børn og unge*. Aarhus, Turbine.
- Fromm, G. (Ed.). (2012). *Lost in transmission: Studies of trauma across generations*. Karnac Books.

- Bath, H. (2008). The three pillars of trauma-informed care. *Reclaiming children and youth, 17(3), 17.*
- Bjørgo, T., & Gjelsvik, I. M. (2015). *Forskning på forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme: En kunnskapsstatus.* Oslo: Politihøgskolen
- Finkelhor, D., Ormrod, R. K., & Turner, H. A. (2007). Poly-victimization: A neglected component in child victimization. *Child abuse & neglect, 31, 7-26.*
- Fonagy, P., Gyorgy, P., Jurist, E.L. & Target, M. (red). (2004). *Affect regulation, mentalization and the development of the self.* London: Karnac books
- Figley, C. R., & Kiser, L. J. (2013). *Helping traumatized families.* Routledge..R.

- Grønnerød, J. S., Andersen, A. J., & Hellevik, P. (2016). *Radikalisering og psykisk helse – En kunnskapsoppsummering*. Oslo: Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 4/2016).
- Hegghammer, T. (2013). 'Should I Stay or Should I Go? Explaining Variation in Western Jihadists' Choice between Domestic and Foreign Fighting'. *American Political Science Review* 107, no. 1
-
- Horgan, J. (2014). *The Psychology of Terrorism*. New York: Routledge.
- Lindekilde, L., Bertelsen, P., & Stohl, M. (2016). Who Goes, Why, and With What Effects: The Problem of Foreign Fighters from Europe. *Small Wars & Insurgencies*, 27(5), 858-877.
- *Perspectives on Terrorism*, 9(2), 17-33.
- .

- Khan, D (2015).: «Jihad, the Story of the Other.» Documentary.
- *NRK Brennpunkt.*
- Nesser, P. (2010). Joining jihadi terrorist cells in Europe: Exploring motivational aspects of recruitment and radicalization. Magnus Ranstorp (ed.) (2010) *Understanding Violent Radicalisation: Terrorist and Jihadist Movements in Europe.*
London: Routledge: 88-114.
- Perry, B. D (2008) Child Maltreatment: A Neurodevelopmental Perspective on the Role of Trauma and Neglect in Psychopathology IN: *Child and Adolescent Psychopathology.* John Wiley & Sons, Hoboken, NJ
- Post, J. 2005. "The Psychological and Behavioral Bases of Terrorism: Individual, Group and Collective Contributions." *Addressing the Causes of Terrorism: The Club de Madrid Series on Democracy and Terrorism* 1:7-12

- Punamäki, R. L. (1996). Can ideological commitment protect children's psychosocial well-being in situations of political violence? *Child development*, 67(1), 55-69.13.
- Simi, P., Sporer, K., & Bubolz, B. F. (2016). Narratives of childhood adversity and adolescent misconduct as precursors to violent extremism: A life-course criminological approach. *Journal of research in crime and delinquency*, 53(4), 536-563.
- Simi,P.,(2017). A Risk –Factor Approach to violent Extremism. Lecture at Conference on Prevention of radicalisation. Arranged by Resource Centre on Violence and Traumatic Stress Northern Norway, Tromsø October 13. 2017.
- Speckhard, A.(2007) Children and Terrorism: Developmental Issues for Children Vulnerable To Taking the Terrorist Trajectory.
-

- Speckhard, A., & Akhmedova, K. (2005). *Talking to terrorists*. *Journal of Psychohistory*, 33(2), 125.
- Speckhard, A. (2006). Defusing human bombs: Understanding suicide terrorism. *Tangled Roots: Social and psychological factors in the genesis of terrorism*, 11, 277.
- Speckhard, A. (2009). The Militant Jihad in Europe: Fighting Home-grown Terrorism. *Home-Grown Terrorism: Understanding and Addressing the Root Causes of Radicalization among Groups with an Immigrant Heritage in Europe* (Amsterdam: IOS Press, 2009), 143-160.
- Terr, L. C. (2003). Childhood traumas: An outline and overview. *Focus*, 1(3), 322-334.
- Victoroff, J. (2005). The mind of the terrorist: A review and critique of psychological approaches. *Journal of Conflict resolution*, 49(1), 3-42.
- Weenink, A.W. (2015). Behavioral problems and disorders among radicals in police files.